

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (kolmas jaosto)

14 päivänä syyskuuta 2005 *

Asiassa T-140/04,

Adviesbureau Ehcon BV, kotipaikka Reeuwijk (Alankomaat), edustajanaan
advocaat M. Goedkoop,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään L. Parpala ja E. Manhaeve,
prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa on kyse vahingonkorvauksesta, jolla kantaja vaatii korvausta vahingosta, jonka se väittää kärsineensä sen johdosta, että se tarjous hylättiin, jonka se teki juomaveden laadusta 15 päivänä heinäkuuta 1980 annettuun neuvoston direktiiviin 80/778/ETY (EYVL L 229, s. 11) liittyvän palveluita koskevan 10.8.1996 julkaistun tarjouspyynnön (EYVL C 232, s. 35) johdosta,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Jaeger sekä tuomarit V. Tiili ja O. Czócz,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

Tosiseikat

- 1 Komissio julkaisi 10.8.1996 *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* (EYVL C 232, s. 35) tarjouspyynnön palveluista, jotka liittyvät juomaveden laadusta 15 päivänä heinäkuuta 1980 annettuun neuvoston direktiiviin 80/778/ETY (EYVL L 229, s. 11) (jäljempänä tarjouspyyntö). Menettelyllä pyrittiin alun perin yhden vuoden kestävän sopimuksen tekemiseen, minkä jälkeen sopimusta olisi voitu jatkaa kahdella vuodella, jos palvelujen tarjoajan suoritus oli täysin tyydyttävä. Sopimuksen tarkoituksena oli teknisen ja tieteellisen tuen antaminen ympäristön, ydinturvallisuuden ja pelastuspalvelun pääosaston vesiensuojelu, maaperänsuojelu ja maanviljely -nimisen yksikön juomavesi-työryhmälle edellä mainitun direktiivin tarkistamiseen pyrkivän ehdotuksen mukaisesti.

2 Tarjouspyyntömenettelyn oli tarjouspyynnön teknisen liitteen mukaan tarkoitus tapahtua kahdessa vaiheessa.

3 Ensimmäisessä vaiheessa valittiin seuraavien perusteiden mukaiset tarjoajat:

— tarjoajien on oltava yksityisiä oikeussubjekteja tai oikeushenkilöitä, mistä on annettava todisteeksi rekisteröintiasiakirjat tai virallisten rekisterien rekisteröintinumero

— tarjoajien on toimitettava todisteet taloudellisesta ja rahoituksellisesta tilanteestaan esittämällä pankin lausunnot tai taseotteet

— tarjoajien on toimitettava todisteet tarvittavasta kokemuksestaan vesitutkimuksen alalla pätevyytödistusten, aiemmin toteutettujen töiden ja ehdotetun työryhmän koostumuksen ja ansioluetteloiden perusteella

— tarjoajilla on oltava käytössään tarvittava verkosto kattamaan kaikki unionin jäsenvaltiot.

4 Toisessa vaiheessa tarjouskilpailun voittaja valittiin aikaisemmin valittujen tarjoajien joukosta seuraavilla perusteilla:

— tarjouksen esitystapa, selkeys ja laatu

- työn teknisten vaatimusten ymmärtäminen (todisteet tarvittavasta kokemuksesta vesitieteen alalta pätevyytödistusten, aiemmin suoritettuja töitä koskevien viittausten ja ehdotetun työryhmän koostumuksen ja ansioluetteloiden perusteella)

  - tarjouksen hinta.
- 5 Kantaja esitti tarjouksensa syyskuussa 1996.
- 6 Komissio ilmoitti kantajalle 7.1.1997 päivätyllä kirjeellään, että kantaja ei tullut valituksi.
- 7 Kantaja pyysi 13.1. ja 31.1.1997 sekä 15.2.1997 päivätyillä kirjeillään komissiota ilmoittamaan kantajan tarjouksen hylkäämisen perusteet.
- 8 Komissio vastasi tähän pyyntöön 13.3.1997 päivätyllä kirjeellään, että kantajan tarjousta ei ollut hyväksytty, koska tällä ei ollut teknisessä liitteessä vaadittua tarvittavaa kokemusta vesitutkimuksen alalta, minkä lisäksi komissio etsi tarjoajia, joilla oli kokemusta tutkimus- ja kehitystyöstä sekä vedenkäsittelylaitteiden suunnittelusta. Vaikka tätä seikkaa ei olisi pidetty ratkaisevana, kantajan asiantuntemus oli heikkoa, eikä se olisi juuri pystynyt kattamaan unionia koko sen laajuudessa.

- 9 Kantaja ilmoitti komissiolle 20.3.1997 päivätyllä kirjeellään ensinnäkin, että kantajan esittämien asiakirjojen perusteella sillä nimenomaan oli vankka kokemus vesitutkimuksen alalta ja juomaveden puhdistuslaitteista, sekä toiseksi, että kokemus tutkimus- ja kehitystyöstä sekä vedenkäsittelylaitteiden suunnittelusta ei sisältynyt teknisessä liitteessä mainittujen perusteiden joukkoon.
- 10 Komissio ilmoitti kantajalle 10.4.1997 päivätyllä kirjeellään, että ilmaisun ”tarvittava kokemus vesitutkimuksen alalta” oli katsottava sisältävän kokemuksen vedenkäsittelylaitteiden suunnittelusta. Komissio oli itse asiassa odottanut tarjoajien pystyvän täydentämään kokemusta, jota sen henkilöstöllä jo oli vesihallinnosta ja vesien sääntelystä, erityisesti sen eräille kemiallisille aineille ehdottamien standardien teknisten ja taloudellisten vaikutusten sekä vedenkäsittelylaitteiden suunnittelun ja toiminnan alalla. Lisäksi komissio muistutti siitä, että kantajan tarjous oli erittäin heikko sen perusteen osalta, jossa edellytettiin asiantuntemusta ja koko Euroopan unionin kattamista.
- 11 Vuoden 1997 aikana kantaja teki asiasta kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle. Tämä kantelu hylättiin 3.12.1997 tehdyllä päätöksellä. Kantaja vaati 7.12.1997 ja 20.2.1998 päivätyillä kirjeillään oikeusasiamiestä käsittelemään asian uudestaan. Tämä vaatimus hylättiin 24.3.1998. Kantaja vaati jälleen 30.3.1998 ja 12.1.1999 päivätyillä kirjeillään oikeusasiamiestä käsittelemään asian uudestaan. Tämä vaatimus hylättiin 6.5.1999.
- 12 Kantaja vaati komission puheenjohtajalle osoitetulla 20.9.1999 päivätyllä kirjeellään korvausta vahingosta, jonka se katsoi itselleen aiheutuneen, ja mahdollisuutta tutustua tarjouspyyntöasiakirjoihin. Nämä vaatimukset hylättiin 11.1.2000 päivätyllä kirjeellä.

- 13 Kantajan saatua omin neuvoin haltuunsa yhden tarjoajista eli EDC-nimisen yhtiön tarjouksen, joka oli hyväksytty ensimmäisessä vaiheessa, vaikka siinä ei ollut osoitettu tarjoajalla olevan kokemusta vedenkäsittelylaitteiden suunnittelusta, kantaja teki asiasta jälleen kantelun oikeusasiamiehelle 22.7.2000. Oikeusasiamies ilmoitti kantajalle 15.2.2001 päivätyllä kirjeellään pyytäneensä komissiolta eräitä lisätietoja 31.3.2001 mennessä. Komissio toimitti pyydetty tiedot.
- 14 Oikeusasiamies teki päätöksensä kantajan 22.7.2000 tekemän kantelun johdosta 22.10.2001 (jäljempänä oikeusasiamiehen päätös). Tässä päätöksessä oikeusasiamies katsoi ensinnäkin, että koska komissio oli nojautunut perusteeseen, jota ei ollut mainittu tarjouspyynnössä, valintamenettelyä ei ollut suoritettu avoimesti, ja toiseksi, että hyväksymällä ensimmäisessä vaiheessa kahden tarjoajan (EDC- ja Eunice-yhtiöt) tarjoukset, joissa ei ollut osoitettu tarjoajilla olevan kokemusta vedenkäsittelylaitteiden suunnittelusta, komissio ei ollut liioin kohdellut kantajaa yhdenvertaisesti. Oikeusasiamies katsoi lopuksi, että näiden kahden huonoa hallintotapaa osoittavan seikan vuoksi asiassa oli syytä esittää arvosteleva huomautus.
- 15 Kantaja vaati komissiolta jälleen vahingonkorvausta 12.11.2001 päivätyllä kirjeellään. Komissio hylkäsi tämän vaatimuksen 31.1.2002 päivätyllä kirjeellään.
- 16 Kantaja toimitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklan 2 kohdan perusteella kyseiseen tuomioistuimeen 25.3.2002 hakemuksen, jossa vaaditaan maksutonta oikeudenkäyntiä vahingonkorvauskanteen nostamiseksi komissiota vastaan.

- 17 Tämä hakemus hylättiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toisen jaoston puheenjohtajan asiassa T-90/02 AJ, Ehcon vastaan komissio, 13.12.2002 antamalla määräyksellä (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

- 18 Kantaja nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 8.4.2004 jättämällään kannekirjelmällä.
- 19 Komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla oikeudenkäyntiväitteen kyseiseen tuomioistuimeen 29.7.2004 jättämällään erillisellä asiakirjalla.
- 20 Kantaja esitti huomautuksensa tästä oikeudenkäyntiväitteestä 30.8.2004.
- 21 Kantaja vaatii kanteessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— velvoittaa komission maksamaan 243 900 euroa laillisine korkoineen

— toissijaisesti velvoittaa komission maksamaan 40 400 euroa laillisine korkoineen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

22 Komissio vaatii oikeudenkäyntiväitteessään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Kantaja vaatii oikeudenkäyntiväitteen osalta esittämissään huomautuksissa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— toteaa oikeudenkäyntiväitteen perusteettomaksi

— toissijaisesti hylkää oikeudenkäyntiväitteen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntiväitteen johdosta aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

- 24 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan 1 kohdan nojalla kyseinen tuomioistuin voi asianosaisen vaatimuksesta ratkaista tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevan väitteen käsittelemättä itse pääasiaa. Saman artiklan 3 kohdan mukaan jatkokäsittely on suullinen, jollei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päättä toisin.
- 25 Lisäksi työjärjestyksen 111 artiklassa määrätään, että jos yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei selvästi ole toimivaltainen ratkaisemaan kannetta tai jos kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat tai kanne on selvästi täysin perusteeton, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi jatkamatta asian käsittelyä ratkaista asian perustellulla määräyksellä.
- 26 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo tässä tapauksessa saaneensa asiakirja-aineistosta riittävät selvitykset voidakseen ratkaista asian jatkamatta sen käsittelyä.

Asianosaisten lausumat

- 27 Komissio katsoo oikeudenkäyntiväitteessään, että kanne on kokonaisuudessaan jätettävä tutkimatta, koska kantajan esittämät vaatimukset ovat vanhentuneet yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 46 artiklassa tarkoitetulla tavalla.
- 28 Komissio huomauttaa, että oikeuskäytännön mukaan kanteen perustana on vahingon tapahtuminen (asia C-136/01 P, Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v.

komissio, määräys 18.7.2002, Kok. 2002, s. I-6565, 30 kohta). Lisäksi vanhentuminen keskeytyy ainoastaan, jos asia pannaan vireille yhteisöjen tuomioistuimissa tai asiassa esitetään sitä ennen vaatimus toimivaltaiselle yhteisön toimielimelle; viimeksi mainitussa tapauksessa vanhentuminen keskeytyy ainoastaan, jos vaatimuksen jälkeen nostetaan kanne tilanteen mukaan EY 230 tai EY 232 artiklassa säädettyssä määräajassa (asia 11/72, *Giordano v. komissio*, tuomio 5.4.1973, Kok. 1973, s. 417, 6 kohta; asia T-167/94, *Nölle v. neuvosto ja komissio*, tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2589, 30 kohta ja asia T-332/99, *Jestädt v. neuvosto ja komissio*, määräys 19.9.2001, Kok. 2001, s. II-2561, 47 kohta).

- 29 Lukuun ottamatta kuluja, jotka ovat aiheutuneet komission väitettyä lainvastaista toimintaa koskevan todistusaineiston keräämisestä, vahinko, josta kantaja vaatii korvausta, tapahtui sillä hetkellä, jolloin komissio ilmoitti kantajalle tarjouksen hylkäämistä koskevasta virallisesta päätöksestään, eli 7.1.1997. Edellä tarkoitettujen kulujen osalta komissio huomauttaa kuitenkin, että kantaja oli todennut jo 25.3.1997 päivätyssä faksissaan, että sillä oli hallussaan riittävä aineisto komission saattamiseksi vastuuseen. Komissio katsoo siten, että tämän päivän jälkeen aiheutuneista kuluista ei voida saada korvausta.
- 30 Koska nyt käsiteltävänä oleva kanne nostettiin 8.4.2004 eli yli kaksi vuotta viiden vuoden vanhentumisajan päättymisen jälkeen, komissio katsoo, että kanne on jätettävä tutkimatta. Lisäksi komissio huomauttaa, että vaikka kantaja esitti 21.9.1999 vahingonkorvausvaatimuksen komission asianomaiselle yksikölle, kantaja ei nostanut 11.1.2000 tehdyn päätöksen, jolla tämä vaatimus hylättiin, jälkeen kannetta EY 230 ja EY 232 artiklassa säädettyssä määräajassa, joten kyseinen vaatimus ei ole voinut keskeyttää vanhentumisaikaa. Sama koskee toista vahingonkorvausvaatimusta, jonka kantaja esitti 12.11.2001 ja jonka komissio hylkäsi 31.1.2002.
- 31 Komissio korostaa lopuksi, että kantaja oli tietoinen siitä, että vanhentumisaika koski sitä, mikä voidaan todeta oikeusasiamiehelle 12.1. ja 10.5.1999 osoitetuista kirjeistä.

- 32 Kantaja katsoo, että kanne on otettava kokonaisuudessaan tutkittavaksi.
- 33 Ensinnäkin kantaja katsoo, että vanhentumisaika ei ala kuluu ennen kuin se, jota asia koskee, on voinut saada tietoonsa vahingonkorvauksen perusteena olevat seikat. Kantajan mukaan komissio on jatkuvasti vastannut kantajan lukuisiin sille osoittamiin pyyntöihin, joilla kantaja on pyrkinyt saamaan lisäselvitystä komission päätöksestä hylätä kantajan tarjous ensimmäisessä valintavaiheessa, että kantajalla ei ollut riittävää kokemusta vesitutkimuksen alalla, sillä tämän perusteen oli katsottava tarkoittavan myös vedenkäsittelylaitteiden suunnittelua. Tästä seuraa, että komissio johti kantajaa harhaan, ja kantaja on vasta vuoden 2000 aikana, jolloin se sai viimeinkin omin neuvoin haltuunsa tarjouskilpailun toiseen vaiheeseen hyväksytyt tarjoajan tarjouksen, voinut saada tietoonsa, että sitä ei ollut komission päätöksessä kohdeltu yhdenvertaisesti.
- 34 Yhteisöjen tuomioistuin on kantajan mukaan lisäksi katsonut, että se, joka antaa virheellisiä tietoja vastapuolelle, ei voi tällaisia tietoja antamalla hyötyä itseensä kohdistuvien vaatimusten vanhentumisesta. Siten vanhentumisaikaa soveltamista ei voida kohtuullisesti perustella oikeusvarmuuden ja hyvän oikeudenhoidon periaatteilla (asia C-326/96, Levez, tuomio 1.12.1998, Kok. 1998, s. I-7835).
- 35 Kantajan mielestä loogisuuden ja kohtuullisuuden takia on *contra non valentem agere non currit praescriptio* -periaatteen mukaisesti siis katsottava, että vanhentumisaikojen alkaminen on lykkäytynyt 22.10.2001 saakka, jolloin oikeusasiamies totesi kantajan kantelun johdosta tekemässään päätöksessä, että komissio näyttää kohdelleen tarjoajia epäyhdenvertaisesti. Ennen tätä ajankohtaa komissiota vastaan nostetulla kanteella ei nimittäin olisi ollut todisteiden puuttuessa mitään menestymisen mahdollisuuksia, mistä on osoituksena myös se seikka, että oikeusasiamies oli hylännyt kaikki kantajan aikaisemmat kantelut.

- 36 Kantaja huomauttaa toiseksi, että vahinko, josta se vaatii korvausta, ei ollut vielä aiheutunut silloin, kun komissio hylkäsi kantajan tarjouksen. Vasta seuraavien vuosien kuluessa kantaja kärsi jatkuvasti vahinkoa siitä, ettei se ollut pystynyt hyödyntämään ja laajentamaan asiantuntemustaan. Samoin vahinko, joka syntyi siitä, että toinen julkinen palvelunhankintasopimus tehtiin toisen tarjoajan kanssa, aiheutui vasta kun tämä sopimus tehtiin 30.11.2000. Lopuksi kulut, jotka aiheutuivat todisteiden keräämisestä komissiota vastaan ja kantelun tekemisestä oikeusasiamiehelle, syntyivät vasta vuonna 2000.
- 37 Kolmanneksi ja viimeiseksi kantaja toteaa, että se on tehnyt 25.3.2002 hakemuksen maksuttoman oikeudenkäynnin saamisesta vahingonkorvauskanteen nostamiseksi komissiota vastaan. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi tämän hakemuksen, kantaja ei ole taloudellisista syistä pystynyt nostamaan kannetta ennen sitä ajankohtaa, jolloin nyt käsiteltävänä oleva kanne nostettiin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 38 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 46 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Vanhentumisaika sopimussuhteen ulkopuolista yhteisöjen vastuuta koskevissa asioissa on viisi vuotta tapahtumasta, johon korvausvelvollisuus perustuu. Vanhentumisaika keskeytyy, jos asia pannaan vireille yhteisöjen tuomioistuimessa tai jos vahinkoa kärsinyt sitä ennen esittää asiassa vaatimuksen asianomaiselle yhteisöjen toimielimelle. Viimeksi mainitussa tapauksessa asia on pantava vireille EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan ja Euratomin perustamissopimuksen 146 artiklan mukaisesti kahden kuukauden kuluessa; tarvittaessa sovelletaan EY:n perustamissopimuksen 232 artiklan toisen kohdan ja Euratomin perustamissopimuksen 148 artiklan toisen kohdan määräyksiä.”

39 Oikeuskäytännön mukaan EY 288 artiklan toisesta kohdasta ilmenee, että yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun syntyminen ja aiheutuneen vahingon korvaamista koskevan oikeuden toteuttaminen riippuvat siitä, että seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiaassa syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (yhdistetyt asiat 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81, Birra Wührer v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 85, 9 kohta ja asia T-106/98, Fratelli Murri v. komissio, määräys 4.8.1999, Kok. 1999, s. II-2553, 25 kohta), ja siten yhteisön vastuuta koskevan kanteen vanhentumisaika voi alkaa kulua vasta, kun kaikki vahingonkorvausvelvollisuuden perusteena olevat edellytykset ovat täyttyneet ja korvattava vahinko on konkreettisesti tullut ilmi (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Birra Wührer v. neuvosto ja komissio, tuomion 9 ja 10 kohta).

40 Tässä tapauksessa on syytä huomata, että kantaja vaatii korvausta erityyppisistä vahingoista.

41 Kantaja vaatii ensi sijassa korvausta seuraavista vahingoista:

- vahinko, joka kantajalle aiheutui siitä, että se ei saanut alkuperäistä sopimusta, ja joka vastaa nettovoittoa, jonka sopimus olisi tuottanut, eli arviolta 158 400 euroa (jäljempänä kyseisen sopimuksen saamatta jäämisestä aiheutunut vahinko)

- vahinko, joka kantajalle aiheutui sen maineen vahingoittumisesta vesitutkimuksen asiantuntijana, työtilanteen heikentymisestä ja siitä, ettei se ole voinut laajentaa asiantuntemustaan vesitutkimuksen alalla eikä saada asiantuntemusta,

joka olisi seurannut velvollisuudesta asiantuntemuksen kehittämiseen uudella alueella, eli arviolta vähintään 60 000 euroa (jäljempänä vahinko, joka on aiheutunut maineen vahingoittumisesta, työtilanteen heikentymisestä ja siitä, ettei kantaja ole voinut laajentaa asiantuntemustaan vesitutkimuksen alalla eikä saada asiantuntemusta uudelta alueelta)

- mahdollisuuden menettäminen sen jatkosopimuksen saamiseen, joka tehtiin 30.11.2000 Haskoning-nimisen yhtiön kanssa, eli arviolta 10 prosenttia tämän jatkosopimuksesta saamasta nettovoitosta eli 25 500 euroa (jäljempänä vahinko, joka aiheutui mahdollisuuden menettämisestä jatkosopimuksen saamiseen).

42 Toissijaisesti kantaja vaatii korvausta seuraavista vahingoista:

- mahdollisuuden menettäminen kyseisen sopimuksen saamiseen, eli kun otetaan huomioon, että kuusi yhtiötä valittiin ensimmäisessä valintavaiheessa, kyseinen korvaus on arviolta 1/6 sopimuksen tuottamasta nettovoitosta, eli 26 400 euroa (jäljempänä mahdollisuuden menettämisestä kyseisen sopimuksen saamiseen aiheutunut vahinko)
- kulut, jotka aiheutuivat alkuperäiseen hankintamenettelyyn osallistumisesta, eli arviolta 10 000 euroa (jäljempänä hankintamenettelyyn osallistumisesta aiheutuneet kulut)
- kulut, jotka aiheutuivat oikeusasiamiehelle tehdyistä kanteluista ja todisteiden keräämisestä komissiota vastaan, eli arviolta 4 000 euroa (jäljempänä oikeusasiamiehen tutkimusmenettelystä ja todisteiden keräämisestä aiheutuneet kulut).

Vahingot, jotka syntyivät ajankohtana, jolloin kantajan tarjous hylättiin

- 43 On syytä katsoa, että kyseisen sopimuksen saamatta jäämisestä aiheutunut vahinko, mahdollisuuden menettämisestä kyseisen sopimuksen saamiseen aiheutunut vahinko, hankintamenettelyyn osallistumisesta aiheutuneet kulut sekä vahinko, joka aiheutui maineen vahingoittumisesta, työtilanteen heikentymisestä ja siitä, ettei kantaja ole voinut laajentaa asiantuntemustaan vesitutkimuksen alalla eikä saada asiantuntemusta uudelta alueelta, syntyivät ajankohtana, jolloin komissio hylkäsi kantajan tarjouksen. Tämä hylkääminen on lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 46 artiklan mukaisesti nyt käsiteltävänä olevan vastuuta koskevan kanteen perustana.
- 44 Lisäksi on syytä muistaa, että on selvää, että mainittu hylkääminen tapahtui komission 7.1.1997 tekemässä päätöksessä ja että komissio esitti kantajan vaatimuksesta päätöksensä perustelut 13.3.1997 päivätyssä kirjeessään. Lisäksi on katsottava, että kantaja sai tietoonsa nämä perustelut viimeistään 20.3.1997, jolloin on päivätty sen komissiolle lähettämä kirje, jossa viitataan komission 13.3.1997 päivätyyn kirjeeseen.
- 45 Tästä seuraa näiden vahinkojen osalta, että kaikki korvausvelvollisuuden perustana olevat edellytykset olivat täyttyneet viimeistään 20.3.1997 ja että viiden vuoden vanhentumisaika päättyi siten viimeistään 20.3.2002.
- 46 Sillä perusteella, että kantaja on 20.9.1999 ja 12.11.2001 esittänyt komissiolle kaksi korvausvaatimusta vahingosta, jonka se katsoo kärsineensä, ei voitaisi päätyä toisenlaiseen lopputulokseen, kun otetaan huomioon, että vaatimusten jälkeen ei ole nostettu EY 230 tai EY 232 artiklan mukaista kannetta.

- 47 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 46 artiklan mukaisesti vanhentumisaika nimittäin keskeytyy ainoastaan, jos asia pannaan vireille yhteisöjen tuomioistuimissa tai asiassa esitetään sitä ennen vaatimus asianomaiselle yhteisön toimielimelle; viimeksi mainitussa tapauksessa vanhentumisaika keskeytyy ainoastaan, jos vaatimuksen jälkeen nostetaan kanne tilanteen mukaan EY 230 tai EY 232 artiklassa säädettyssä määräajassa (edellä 28 kohdassa mainittu asia *Giordano v. komissio*, tuomion 6 kohta; asia T-222/97, *Steffens v. neuvosto ja komissio*, tuomio 25.11.1998, Kok. 1998, s. II-4175, 35 ja 42 kohta ja edellä 28 kohdassa mainittu asia *Jestädt v. neuvosto ja komissio*, määräyksen 47 kohta).
- 48 Koska kanne nostettiin 8.4.2004 eli yli seitsemän vuotta sen jälkeen, kun viiden vuoden vanhentumisaika oli alkanut 20.3.1997, nyt käsiteltävänä oleva kanne on kyseisen vahingon korvaamista koskevalta osaltaan katsottava vanhentuneeksi ja jätettävä tutkimatta.
- 49 Mikään kantajan esittämistä väitteistä ei aseta tätä johtopäätöstä kyseenalaiseksi.
- 50 Ensinnäkin kantaja väittää, että se ei ollut voinut saada tietoonsa väittämänsä komissiossa tapahtunutta lainvastaista menettelyä ennen kuin vuonna 2000, jolloin se sai haltuunsa valintavaiheessa hyväksytyn toisen tarjoajan tekemän tarjouksen, josta ilmeni, ettei tällä ollut kokemusta vedenkäsittelylaitteiden suunnittelun alalta. Täsmentämättä ajankohtaa, jolloin se tosiasiallisesti sai haltuunsa tämän asiakirjan, kantaja katsoo, että loogisuus ja kohtuullisuus edellyttävät, että vanhentumisaajan katsotaan alkaneen 22.10.2001, jolloin oikeusasiamies teki päätöksensä tämän asiakirjan ja komissiossa tehdyn tutkimuksen perusteella, sillä kantajalla ei ennen tätä ajankohtaa ollut mitään todisteita, joten sen kanteella ei olisi ollut menestymisen mahdollisuuksia.

- 51 On syytä muistaa, että lainvastainen menettely, josta kantaja moittii komissiota ja josta se sai tiedon vasta myöhäisessä vaiheessa, muodostuu olennaisilta osin siitä, että komission väitetään soveltaneen sellaista valintaperustetta eli vedenkäsittelylaitteiden suunnittelusta olevaa kokemusta, joka ei ensinnäkään sisältynyt tarjouspyynnössä mainittuihin valintaperusteisiin ja jota toiseksi sovellettiin kantajan osalta syrjivällä tavalla.
- 52 Asiakirja-aineistosta ilmenee riidanalaisen valintaperusteen soveltamisesta johtuvan lainvastaisuuden osalta, että kantaja sai tiedon tarjouksensa hylkäämisestä tämän valintaperusteen nojalla komission 13.3.1997 päiväystä kirjeestä. Lisäksi on todettava, että kantaja kiisti komission perustelut 20.3.1997 päivätyssä kirjeessään väittämällä, että sillä oli vahva kokemus vesitutkimuksesta ja että vedenkäsittelylaitteiden suunnittelun alalta olevaa kokemusta ei mainittu valintaperusteiden joukossa. Kantaja päätteli tulleen virheellisin perustein suljetuksi pois hankintamenettelystä, katsoi kyseessä olevan huono hallintatapa ja uhkasi jatkaa asiaa, jos se ei saa vastausta 10.4.1997 mennessä. Kantaja esitti nämä samat perustelut komission puheenjohtajalle osoittamassaan 20.9.1999 päivätyssä korvausvaatimuksessa ja totesi, että jos vaatimus hylätään, se vie asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.
- 53 Mitä tulee väitteeseen, jonka mukaan riidanalaista valintaperustetta on kaiken lisäksi sovellettu syrjivällä tavalla, kantaja korostaa, että se sai tämän asian tietoonsa vasta vuonna 2000 saatuaan omin neuvoin haltuunsa toisen tarjoajan eli EDC-yhtiön tekemän tarjouksen, joka valittiin ensimmäisessä vaiheessa, vaikka kyseinen tarjoaja ei myöskään täyttänyt tätä valintaperustetta.
- 54 Kun kantaja ei kuitenkaan esitä mitään todisteita tästä seikasta, on ensiksikin syytä jälleen huomauttaa, että 20.9.1999 päivätyssä kirjeessään se ensiksikin jo ilmoitti, että kyseistä valintaperustetta ei ollut sovellettu muihin tarjoajiin, mikä voitiin todeta

Advisory Committee on Procurement and Contractsin (hankintoja ja sopimuksia käsittelevä neuvoa-antava komitea) (jäljempänä ACPC) kertomuksen perusteella, joten komissio oli kantajan mukaan rikkonut julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY (EYVL L 209, s. 1) 3 artiklan 2 kohdan mukaista syrjintäkiellon periaatetta. On myös syytä korostaa sitä, että oikeusasiamiehelle 30.3.1998 lähettämässään kirjeessä, jossa se viittaa 12.1.1999 päivättyyn kirjeeseensä, kantaja ilmoittaa jo, että komissio olisi syyllistynyt petokseen, suosintaan ja huonoon hallintotapaan. Siten kantajan väitettä, jonka mukaan se olisi saanut vasta vuonna 2000 tiedon siitä, että komissio oli soveltanut riidanalaista valintaperustetta syrjivällä tavalla, on pidettävä virheellisenä.

- 55 Joka tapauksessa tämän tuomion 52 kohdasta ilmenee, että kantaja on ollut vuodesta 1997 lähtien tietoinen tarjouksensa hylkäämisen olennaisesta perusteesta eli puuttuvasta kokemuksesta vedenkäsittelylaitteiden suunnittelun alalta, eli kyseessä on peruste, jonka se on jatkuvasti riitauttanut niin komission ja oikeusasiamiehen käsittelyssä kuin myös nyt käsiteltävänä olevassa asiassa siltä osin, että tämä peruste ei sisältynyt tarjouspyyntöön.
- 56 Vaikka oletettaisiin, että kantaja olisi vasta vuonna 2000 tai jopa vasta 22.10.2001 voinut saada tiedon siitä, että riidanalaista valintaperustetta oli kantajan väittämällä tavalla sovellettu syrjivästi, tämä seikka ei voi olla luonteeltaan sellainen, että se siirtäisi vahingonkorvauskanteen vanhentumisajan alkamishetken tähän päivään.
- 57 On syytä muistaa, että vanhentumisen tarkoitus on sovittaa yhteen vahinkoa kärsineen henkilön oikeudet ja oikeusvarmuuden periaate. Vanhentumisajan kesto on määritelty siten, että on huomioitu muun muassa se aika, jonka se osapuoli, joka väittää kärsineensä vahinkoa, tarvitsee mahdollista kannetta varten asianmukaisten tietojen kokoamiseen ja niiden tosiseikkojen tarkistamiseen, joihin tämän kanteen tueksi voidaan vedota (edellä 28 kohdassa mainittu asia Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. komissio, määräyksen 28 kohta).

- 58 On siten katsottu, että se väite on virheellinen, jonka mukaan vanhentumisaika alkaa kulua vasta, kun vahinkoa kärsineellä on täsmällisesti ja yksityiskohtaisesti tiedossaan kyseessä olevat tosiseikat, sillä se, että tosiseikoista on tieto, ei kuulu niihin edellytyksiin, joiden on täyttyvä, jotta vanhentumisaika alkaa kulua (edellä 28 kohdassa mainittu asia *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. komissio*, määräyksen 31 kohta).
- 59 Samoin tässä tapauksessa siitä, että kantaja on väitetysti saanut tiedon kannettaan tukevasta lisäseikasta sen jälkeen, kun komissio hylkäsi sen tekemän tarjouksen 13.3. ja 10.4.1997 ilmoittamallaan perusteluilla, ja vaikka kantaja onkin alusta lähtien kiistänyt tämän hylkäämisen pääasiallisen perusteen, joka muodostaa samalla myös vahinkotapahtuman, ei voi seurata vanhentumisajan alkamisen sijoittuminen siihen ajankohtaan, jolloin kantaja sai asiasta tiedon.
- 60 Näin on todettava sitäkin suuremmalla syyllä sen johdosta, että vuonna 2000, jolloin kantaja väittää saaneensa haltuunsa erään valintavaiheessa hyväksytyin tarjoajan tarjousasiakirjan, ja vielä silloin, kun kantaja katsoo itsekin, että sillä oli hallussaan riittävä aineisto vahingonkorvauskanteen nostamiseksi, eli silloin, kun oikeusasiamies teki 22.10.2001 komissiota arvostelevan päätöksensä, viiden vuoden vanhentumisaika ei ollut vielä päättynyt.
- 61 Tästä seuraa, että toisin kuin sellaisessa tilanteessa, jossa kantaja ei voi nostaa kannettaan kohtuullisessa ajassa, koska se sai tiedon vahinkotapahtumasta liian myöhään, nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei ole syytä asettaa vanhentumisajan päättymisajankohtaa tavanomaista päättymisajankohtaa myöhäisempään ajankohtaan (ks. vastaavasti asia 145/83, *Adams v. komissio*, tuomio 7.11.1985, Kok. 1985, s. 3539, Kok. Ep. VIII, s. 341, 50 ja 51 kohta ja edellä 28 kohdassa mainittu asia *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi v. komissio*, määräyksen 32 kohta).

- 62 Toiseksi, kantajan väitettä, jonka mukaan komissio olisi vastuussa kanneoikeuden vanhentumisesta, koska se antoi kantajalle vääriä tietoja tarjouspyyntömenettelyssä tapahtuneen väitetyn lainvastaisuuden peittelemiseksi, ei liioin voida hyväksyä.
- 63 On totta, että yhteisöjen tuomioistuin on katsonut miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 10 päivänä helmikuuta 1975 annettua neuvoston direktiiviä 75/117/ETY (EYVL L 45, s. 19) sovellettaessa, että on yhteisön oikeuden vastaista soveltaa kansallista oikeussääntöä, joka poikkeuksetta johtaa siihen, että työntekijä menettää oikeutensa nostaa kanne, jolla vaaditaan samapalkkaisuuden periaatteen rikkomisen takia palkkasaatavia taikka vahingonkorvauksia, vaikka kanteen nostamisen viivästymisen syynä on se, että työnantaja on tahallaan antanut asianomaiselle virheellisiä tietoja (edellä 34 kohdassa mainittu asia Levez, tuomion 34 kohta).
- 64 Vaikka oletettaisiin, että yhteisöjen tuomioistuin olisi tässä esittänyt yleisen säännön, on syytä katsoa, että se ei soveltuisi nyt käsiteltävään tapaukseen.
- 65 Vaikka tässä tapauksessa pidettäisiin näytettynä, että komissio oli tahallaan johtanut kantajaa harhaan ilmoittamalla sille, että sen tarjous oli hylätty pääasiassa sillä perusteella, että sillä ei ollut kokemusta vedenkäsittelylaitteiden suunnittelusta, tämä seikka ei edellä mainitusta oikeustapauksesta poiketen estäisi kantajaa nostamasta kannetta ajoissa.
- 66 Ensinnäkin edellä esitetystä selviää, että kantaja oli komission 13.3.1997 päivätystä perustellusta vastauksesta lähtien tietoinen siitä, että sen tekemä tarjous oli hylätty sillä perusteella, että se ei täyttänyt perustetta, joka koski vedenkäsittelylaitteiden

suunnittelusta saatua kokemusta, ja että kantaja on jatkuvasti kiistänyt tämän perusteen soveltamisen sääntöjenmukaisuuden, mikä on väite, jonka kantaja on esittänyt myös nyt käsiteltävänä olevassa asiassa. Toiseksi, vaikka katsottaisiin, että komission toiminta olisi voinut estää kantajaa saamasta täysin tietoonsa komission sitä kohtaan harjoittamaa väitettyä syrjintää, on todettava, että kantaja vetosi ACPC:n kertomuksen nojalla tähän väitteeseen jo komissiolle 20.9.1999 lähettämässään kirjeessä ja että kantaja itsekin myöntää saaneensa tiedon tästä seikasta vuonna 2000 saatuaan EDC-yhtiön tarjouksen haltuunsa. Viimeistään tällöin kantajalla oli siten hallussaan aineisto, joka sen mukaan oli välttämätön kanteen nostamiseksi. Tämän vuoksi ei voida katsoa, että nyt käsiteltävänä olevan kanteen nostamisessa todettu viivästyminen olisi yksinomaan taikka merkittäviltä osin johtunut komission suhtautumisesta, koska kantajalla olisi vielä oikeusasiamiehen päätöksen jälkeen ollut mahdollisuus kanteen nostamiseen määräajassa.

- 67 Kolmanneksi, ei voida katsoa — toisin kuin kantaja väittää — että vahinkoa, jota väitetään aiheutuneen maineen vahingoittumisesta, työtilanteen heikentymisestä ja siitä, ettei kantaja ole voinut laajentaa asiantuntemustaan vesitutkimuksen alalla eikä saada asiantuntemusta uudelta alueelta, olisi aiheutunut jatkuvasti. Vaikka vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vanhentuminen koskee vain yli viisi vuotta ennen vanhentumisen keskeyttävää tointa syntyneitä vahinkoja, ilman että vanhentuminen vaikuttaa myöhemmin syntyneisiin oikeuksiin (ks. vastaavasti asia T-20/94, Hartmann v. neuvosto ja komissio, tuomio 16.4.1997, Kok. 1997, s. II-595, 132 kohta ja asia T-201/94, Kustermann v. neuvosto ja komissio, tuomio 7.2.2002, Kok. 2002, s. II-415, 64 kohta), on vain poikkeuksellisesti osoitettu, että kyseessä oleva vahinko olisi säännöllisesti toistunut vahinkotapahtuman jälkeen. Tässä tapauksessa asia ei ole näin, koska edellä kuvatut vahingot — edellyttäen, että ne näytetään toteen — ovat kuitenkin syntyneet välittömästi, kun tarjous hylättiin, vaikka ne ovatkin paljastuneet koko laajuudessaan vasta kantajan tarjouksen hylkäämisen jälkeen.

- 68 Lopuksi ja neljänneksi on todettava, että kantajan väitteestä, jonka mukaan sillä ei ollut taloudellisia mahdollisuuksia kanteen nostamiseen komissiota vastaan ennen nyt käsiteltävänä olevan kanteen nostamista, ei tietenkään voi seurata, että nyt käsiteltävänä oleva kanne otettaisiin tämän vuoksi tutkittavaksi.

- 69 On nimittäin syytä muistaa, että työjärjestyksen 94 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka ei kokonaan tai osaksi kykene suorittamaan oikeudenkäynnistä aiheutuvia kuluja, voi milloin tahansa pyytää maksutonta oikeudenkäyntiä. Kantajan väittäämä vähävaraisuus ei siten voi olla peruste, joka oikeuttaisi nostamaan kanteen myöhässä.
- 70 On lisäksi syytä huomata, että kantaja oli tietoinen tästä menettelystä ja että se ei ole esittänyt perusteita maksuttoman oikeudenkäynnin saamiseksi ottaen huomioon, että se on jo 25.3.2002 tehnyt maksuttoman oikeudenkäynnin saamista koskevan hakemuksen, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt 13.12.2002 antamallaan määräyksellä.
- 71 Tästä seuraa edellä 43 ja 48 kohdassa todetun mukaisesti, että kanneoikeus on vanhentunut ja että kanne on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin siinä vaaditaan korvausta vahingosta, joka on aiheutunut kyseisen sopimuksen saamatta jäämisestä ja mahdollisuuden menettämisestä kyseisen sopimuksen saamiseen, kuluista, jotka ovat aiheutuneet hankintamenettelyyn osallistumisesta, sekä vahingosta, joka on aiheutunut maineen vahingoittumisesta, työtilanteen heikentymisestä ja siitä, ettei kantaja ole voinut laajentaa asiantuntemustaan vesitutkimuksen alalla eikä saada asiantuntemusta uudelta alueelta.

Muut vahingot

- 72 Sen vahingon osalta, joka aiheutui mahdollisuuden menettämisestä jatkosopimuksen saamiseen sekä oikeusasiamiehen tutkimusmenettelystä ja todisteiden keräämisestä aiheutuneista kuluista, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että ensiksi on syytä tutkia, onko kantajan vaatimus perusteltu (ks. vastaavasti asia C-23/00 P, neuvosto v. Boehringer, tuomio 26.2.2002, Kok. 2002, s. I-1873, 51 ja 52 kohta ja asia C-233/02, Ranska v. komissio, tuomio 23.3.2004, Kok. 2004, s. I-2759, 26 kohta).

73 Ensinnäkin kantaja esittää, että sen tekemän sopimusta koskevan tarjouksen väitetty lainvastainen hylkääminen aiheutti sille vahingon, joka johtui mahdollisuuksien menettämisestä tarjouspyyntömenettelyssä, johon kantaja osallistui ja joka koski myöhempää sopimusta, joka tehtiin 30.11.2000 Haskoning-yhtiön kanssa (jäljempänä jatkosopimus). Kantaja väittää, että tämä sopimus oli jatko sille sopimukselle, jota koskeva tarjouspyyntömenettely pidettiin 10.8.1996 (jäljempänä ensimmäinen sopimus) ja että kantaja täten perusteettomasti joutui epäedulliseen asemaan Haskoning-yhtiöön nähden, jonka kanssa ensimmäinen sopimus oli tehty.

74 Toiseksi kantaja väittää kärsineensä vahinkoa myös niiden kulujen vuoksi, jotka sille aiheutuivat todisteiden hankkimisesta komissiota vastaan, eli erityisesti EDC-yhtiön tekemän tarjouksen hankkimisesta, sekä oikeusasiamiehelle tehdyistä kanteluista.

75 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntyminen edellytyksenä on tiettyjen edellytysten täytyminen yhteisön toimielinten väitetyn lainvastaisen menettelyn, vahingon tosiasiallisen ja varman syntyminen sekä kyseisen toimielimen menettelyn ja väitetyn vahingon välisen suoran syy-yhteyden osalta (ks. erityisesti asia T-231/97, New Europe Consulting ja Brown v. komissio, tuomio 9.7.1999, Kok. 1999, s. II-2403, 29 kohta). Jos yksi näistä edellytyksistä jää täyttymättä, vaatimus on kokonaisuudessaan hylättävä, eikä ole tarpeen tutkia tuon vastuun muita edellytyksiä (asia C-146/91, KYDEP v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.9.1994, Kok. 1994, s. I-4199, 81 kohta ja asia C-104/97 P, Atlanta v. Euroopan yhteisö, tuomio 14.10.1999, Kok. 1999, s. I-6983, 65 kohta).

76 Ensinnäkin sen vahingon osalta, joka väitetysti aiheutui mahdollisuuden menettämisestä jatkosopimuksen saamiseen, on syytä todeta, että kantaja ei esitä mitään aineistoa sen vuonna 2000 tehdyn tarjouspyynnön kohteesta, jonka väitetään olleen

jatkoa 10.8.1996 tehdyille tarjouspyynnölle, tai näiden kahden tarjouspyynnön välisestä suhteesta. Tämän vuoksi ei ole mahdollista todeta, että ensimmäisessä hankintamenettelyssä tapahtuneen kantajan tarjouksen väitetyn lainvastaisen hylkäämisen ja toisaalta vahingon, jonka kantaja väittää kärsineensä sen johdosta, että se menetti mahdollisuuden jatkosopimuksen saamiseen, välillä olisi jonkinlainen syy-yhteys.

- 77 Toisaalta mahdollisuuksien menettämistä jatkosopimuksen saamiseen voitaisiin pitää tosiasiallisena ja varmana vahinkona vain siinä tapauksessa, että jos komissio ei olisi käyttäytynyt väitetyllä virheellisellä tavalla, olisi ollut varmaa, että kantaja olisi saanut ensimmäisen sopimuksen. On kuitenkin syytä korostaa, että nyt esillä olevan kaltaisessa julkisten hankintamenettelyjen järjestelmässä hankintaviranomaisella on merkittävä harkintavalta sopimuksen tekemistä koskevaa päätöstä tehdessään. Siten kantaja ei voinut olla varma ensimmäisen sopimuksen saamisesta, vaikka se olisi valittu osallistumaan hankintamenettelyn toiseen vaiheeseen (ks. vastaavasti edellä 75 kohdassa mainittu asia *New Europe Consulting ja Brown v. komissio*, tuomion 51 kohta), eikä siten ole edes tarpeen tutkia sitä, täyttikö se tarjouspyynnössä asetetut edellytykset.
- 78 Tästä seuraa, että vaikka oletettaisiin, että kantaja olisi menettänyt mahdollisuuden saada ensimmäinen sopimus sen vuoksi, että se ei voinut osallistua ensimmäisen hankintamenettelyn toiseen vaiheeseen, mistä aiheutuva vahinko on joka tapauksessa vanhentunut, tätä pelkkää mahdollisuuksien menettämistä ei voida pitää riittävänä aiheuttamaan kantajalle todellista ja varmaa vahinkoa, joka olisi ollut seurausta mahdollisuuksien menettämisestä jatkosopimuksen saamiseen, vaikka katsottaisiin, että tällä sopimuksella on riittävä yhteys ensimmäiseen sopimukseen.
- 79 Sen vahingon osalta, joka aiheutui tiettyjen todisteiden — erityisesti EDC-yhtiön tekemän tarjouksen — hankinnasta, on syytä huomauttaa, että asianosaisille oikeudenkäyntimenettelystä aiheutuneita kuluja ei voida sellaisenaan missään tapauksessa pitää oikeudenkäyntikuluista erillään korvattavana vahinkona (ks. vastaavasti asia *C-334/97*, komissio v. Montorio, tuomio 10.6.1999, Kok. 1999, s. I-3387, 54 kohta). Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien on katsottu, että

vaikka huomattavaa oikeudellista työtä yleensä tehdäänkin oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aikana, on muistettava, että asian käsittelyllä tarkoitetaan työjärjestyksen 91 artiklassa ainoastaan käsittelyä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ei oikeudenkäyntiä edeltävää menettelyä. Tämä perustuu erityisesti työjärjestyksen 90 artiklaan, jossa viitataan asian käsittelyyn yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (ks. vastaavasti asia T-38/95 DEP, Groupe Origny v. komissio, määräys 24.1.2002, Kok. 2002, s. II-217, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Siten tällaisten kulujen katsominen korvattavaksi vahingoksi vahingonkorvauskannetta käsiteltäessä olisi ristiriidassa sen kanssa, että oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn kuluessa syntyneitä kuluja ei ole pidetty korvattavina kuluina, kuten edellä mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee.

80 Tästä seuraa, että kantajalla ei ole perustetta vaatia vahingonkorvauskanteella korvausta vahingosta, joka on aiheutunut kuluista, joiden väitetään syntyneen tiettyjen todisteiden hankinnasta tätä oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aikana.

81 Vaikka oletettaisiin, että kantaja väittäisi todellisuudessa, että riittävien todisteiden hankinnasta syntyneet kulut ovat aiheutuneet komission väitetystä lainvastaisesta laiminlyönnistä lähettää hankintamenettelyn tuloksia koskeva ilmoitus Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimistolle direktiivin 92/50 16 artiklan sekä 17 artiklan 2 kohdan ja sitä seuraavien kohtien mukaisesti, on katsottava, että kantaja ei ole osoittanut, miten tämän ilmoituksen lähettäminen julkaisu-toimistolle olisi estänyt kyseessä olevien kulujen syntymisen kantajalle.

82 Kuten lisäksi edellä on todettu, kantajan ei ollut mitenkään pakko saada haltuunsa EDC-yhtiön tekemää tarjoutua voidakseen nostaa pätevästi vahingonkorvauskanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

- 83 Mitä lopuksi tulee vahinkoon, joka on syntynyt oikeusasiamiehen tutkimusmenetelystä väitetysti aiheutuneista kuluista, on syytä muistaa, että kun perustamissopimuksella on perustettu oikeusasiamiehen virka, sillä on avattu unionin kansalaisille oikeuksiensa puolustamiseksi vaihtoehto kanteen nostamiselle yhteisöjen tuomioistuimissa. Tähän tuomioistuinlaitoksen ulkopuoliseen oikeussuojakeinoon sovelletaan erityisiä kriteerejä, eivätkä sen tavoitteet ole välttämättä samat kuin tuomioistuimessa nostettavalla kanteella (asia T-209/00, Lamberts v. oikeusasiamies, tuomio 10.4.2002, Kok. 2002, s. II-2203, 65 kohta).
- 84 Kuten lisäksi EY 195 artiklan 1 kohdasta ja oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista 9 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyn Euroopan parlamentin päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom (EYVL L 113, s. 15) 2 artiklan 6 ja 7 kohdasta seuraa, näitä kahta keinoa ei voida käyttää samanaikaisesti. Vaikka oikeusasiamiehelle tehdyt kantelut eivät keskeytä kanteen nostamiselle yhteisöjen tuomioistuimissa asetetun määräajan kulumista, oikeusasiamiehen on kuitenkin päätettävä tutkimuksensa ja ilmoitettava, ettei hän voi tutkia kantelua, jos kysymyksessä oleva kansalainen on samanaikaisesti nostanut samoja tosiseikkoja koskevan kanteen yhteisöjen tuomioistuimissa. Kansalaisen on siis harkittava, kumpi käytettävissä oleva keino palvelee hänen etujaan paremmin (edellä 83 kohdassa mainittu asia Lamberts v. oikeusasiamies, tuomion 66 kohta).
- 85 Tästä seuraa, että kantajan päätös tehdä asiasta kanteluita oikeusasiamiehelle oli hänen itsenäinen valintansa, eikä kantajan ollut mitenkään pakko käyttää tätä keinoa voidakseen nostaa pätevästi kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.
- 86 Siten kantaja ei ole onnistunut näyttämään suoran syy-yhteyden olemassaoloa oikeusasiamiehen tutkimusmenetelystä aiheutuneiden väitettyjen kulujen ja kyseessä olevien lainvastaisuuksien välillä. Kansalaisen vapaasti tekemää päätöstä kääntyä oikeusasiamiehen puoleen ei nimittäin voida pitää yhteisön toimielinten tai elinten syyksi mahdollisesti luettavan huonon hallintotavan välittömänä ja välttämättömänä seurauksena.

- 87 Edellä esitetystä seuraa, että kantajan vaatimus saada korvausta vahingosta, joka aiheutui mahdollisuuden menettämisestä jatkosopimuksen saamiseen, sekä kuluista, jotka aiheutuivat oikeusasiamiehen tutkimusmenettelystä ja todisteiden keräämisestä, on hylättävä selvästi perusteettomana, eikä ole tarpeen lausua kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä.
- 88 Tämän mukaisesti kanne on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä selvästi perusteettomana.
- 89 Siten ei ole tarpeen tutkia kantajan tekemää vaatimusta haastaa todistajiksi Trouwborst, Brinkman ja Söderman. On joka tapauksessa katsottava, että tässä vaatimuksessa ei ilmoiteta täsmällisesti, mistä seikoista ja minkä vuoksi todistajia on tarpeen kuulla, eikä se siten täytä työjärjestyksen 68 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan vaatimuksia.

Oikeudenkäyntikulut

- 90 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(kolmas jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

- 1) Kanne jätetään osittain tutkimatta ja osittain hylätään selvästi perusteettomana.**
- 2) Kantaja veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Annettiin Luxemburgissa 14 päivänä syyskuuta 2005.

H. Jung

kirjaaja

M. Jaeger

jaoston puheenjohtaja